

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/301/2012
Identifikačné číslo spisu:	7110227291
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7110227291.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci navrhovateľov 1/ V. S., 2/ F. S., 3/ Ing. W. S., 4/ M. S., všetci bývajúci v T., 5/ MVDr. W. S., bývajúceho vo M., navrhovateľa 1/ až 5/ zastúpení JUDr. Marekom Radačovským, advokátom so sídlom v Košiciach, Štefánikova č. 26, proti odporcom 1/ K.P., bývajúcemu v T., zastúpenému Mgr. Gabrielom Vónsom, advokátom so sídlom v Námestove, ul. Mieru č. 282, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 4, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde v Námestove pod sp. zn. 8 C 27/2011, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. júna 2012 sp. zn. 7 Co 403/2011, takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
Dovolanie z a m i e t a .
Odporcom 1/, 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Navrhovatelia 1/ až 5/ návrhom žiadali zaviazat' odporcov 1/, 2/ zaplatiť každému z nich 33 194 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Návrh odôvodnili tým, že odporca 1/ ako vodič motorového vozidla M., EČ: N. pri dopravnej nehode dňa 12. januára 2009 v obci D. usmrtil manžela navrhovateľky 1/, otca navrhovateľov 2/ až 5/ M. S., čím protiprávne zasiahol do ich práva na ochranu osobnosti - do práva na súkromie a na rodinný život, spôsobiac im neodstrániteľný následok v podobe náhlej a neočakávanej straty najbližšieho rodinného príslušníka. Zodpovednosť odporkyne 2/ za takto vzniknutú nemajetkovú ujmu vyvodzovali za použitia eurokonformného výkladu pojmu škoda z okolností, že motorové vozidlo, ktoré viedol odporca 1/, bolo v čase dopravnej nehody poistené u odporkyne 2/ zmluvou z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Okresný súd Námestovo čiastočným rozsudkom z 21. septembra 2011 č.k. 8 C 27/2011-234 návrh navrhovateľov 1/ až 5/ voči odporkyni 2/ zamietol a zamietol aj návrh navrhovateľov 1/ až 5/ na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Rozhodol tak po zistení, že odporca 1/ zapríčinil dňa 12. januára 2009 dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu M. S., za čo bol uznaný vinným z prečinu usmrtienia, čo bolo konštatované aj právoplatným a vykonateľným rozsudkom

Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6 T 136/2009. Zodpovednosť odporcu 1/ za spôsobenú škodu ustálil podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď ako vodič motorového vozidla škodu spôsobil porušením právnej povinnosti. Odporkyňa 2/ na základe uzatvorenej poisťnej zmluvy s odporcom 1/, ktorej súčasťou sú Všeobecné poisťné podmienky, za poisteného zaplatila navrhovateľom náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, vrátane nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“). Navrhovatelia sa v konaní domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že konaním odporcu 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ich súkromný a rodinný život chránených § 11 Občianskeho zákonníka vzhľadom na charakter následku, ktorý je trvalý a neodstrániteľný. Podľa názoru súdu pri riešení základnej otázky, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá má svoj právny základ v neoprávnenom zásahu do práva na ochranu osobnosti (§ 11 a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) je krytá povinným zmluvným poistením, treba vychádzať z obsahu samotnej poisťnej zmluvy (resp. poisťných podmienok ako jej súčasť) poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá vymedzuje dojednaný rozsah poistenia (záväzok vzniká ex contractu). Záväzok plniť za poisteného teda nevzniká zo zákona, nejde o zákonné poistenie zodpovednosti za škodu, kedy by bolo potrebné príslušný vnútroštátny právny predpis vykladať s použitím eurokonformného výkladu, ale sa jedná o povinné zmluvné poistenie charakteristické tým, že bez uzavretej poisťnej zmluvy nemôže takýto záväzok poisťovne ani vzniknúť. Nesúhlasil s názorom navrhovateľov, že otázka náhrady nemajetkovej ujmy závisí od výkladu pojmu škoda v zmysle európskych smerníc upravujúcich povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla [v súčasnosti platná smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 (ďalej len „smernica“)] ako akejkolvek majetkovej či nemajetkovej ujmy, pretože nedostatok priameho účinku uvedených smerníc možno preklenúť eurokonformným výkladom iba v prípade potreby interpretácie vnútroštátneho právneho predpisu (čo nebol daný prípad) a nie výkladom obsahu pojmu škoda. Poukázal na to, že zo samotnej podstaty smerníc vyplýva, že vo vzťahu medzi jednotlivcami - súkromnoprávnymi subjektmi, smernica nikdy nemôže mať priamy horizontálny účinok (tento môže mať len vo vzťahu k členskému štátu prípadne k subjektu v jeho mene konajúcim), keď jeho pripustením, ako už uviedol Súdny dvor Európskych spoločenstiev (ďalej len „SD“), by sa priznala Európskej únii (ďalej len „únia“) právomoc prijímať smernice ako akty s automatickým priamym účinkom, ktorými sú v zmysle právomocí únie iba nariadenia alebo rozhodnutia. Založenie zodpovednosti poisťovateľa za vzniknutú nemajetkovú ujmu priamo na smernici, teda na základe smernice mu uložiť povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu ako súkromnoprávnemu subjektu vo vzťahu súkromnoprávnymi subjektmi, je v rozpore s podmienkami prípustnosti priameho horizontálneho účinku smerníc. Ak štát neprijal opatrenia na prebratie prvej až piatej smernice o povinnom zmluvnom poistení s takým výsledkom, aby zodpovedali cieľu a účelu smerníc, nemôžu navrhovatelia zo samotných smerníc vyvodzovať zodpovednosť odporcu 2/ za nemajetkovú ujmu. V prípade, ak výsledok predvídaný smernicou nemožno dosiahnuť prostredníctvom výkladu (ako v súdnej veci), právo spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť za splnenia určených podmienok škody, ktoré vznikli neprebratím smernice. Okresný súd ďalej poukázal na článok XII. všeobecných poisťných podmienok (obsahujú výklad pojmov), ktoré sú súčasťou poisťnej zmluvy uzavretej medzi odporcom 1/ ako poisteným a odporcom 2/ ako poisťovateľom, kde nie je definovaný obsah pojmu škoda, ktorý všeobecné poisťné podmienky používajú. Potom pri výklade tohto pojmu použitého v rámci písomného právneho úkonu treba postupovať v zmysle výkladového pravidla uvedeného v § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. V zmysle tohto ustanovenia potom pre vznik poistenia aj ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy musela k tomu smerovať vôľa účastníkov zmluvy; vzhľadom na samotné jazykové vyjadrenie rozsahu poistenia v článku I. poisťných podmienok je zrejmé, že predmetom poistenia bola iba škoda v ponímaní úbytku v majetkovej sfére poškodeného a nie aj náhrada nemajetkovej ujmy; ak by účastníci mali na mysli aj poistenie tejto náhrady, nesporne by ju do poisťnej zmluvy zahrnuli. Vzhľadom na to, že náhrada nemajetkovej ujmy u navrhovateľov nebola krytá poistením odporcu 1/ uzavretým s odporkyňou 2/, návrh navrhovateľov voči odporkyni 2/ čiastočným

rozsudkom zamietol, nakoľko pre zameranie ďalšieho dokazovania vo veci súd v tomto štádiu konania, považoval za účelné vyriešiť otázku pasívnej vecnej legitímácie odporkyne 2/ (§ 152 ods. 2 O.s.p.). Zamietol aj návrh navrhovateľov na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., pretože otázka pasívnej legitímácie odporkyne 2/ nezávisela na výklade európskych smerníc upravujúcich povinné zmluvné poistenie, preto nebol dôvod žiadať SD o rozhodnutie o predbežnej otázke.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľov 1/ až 5/ a odporcu 1/ rozsudkom z 27. júna 2012 sp. zn. 7 Co 403/2011 napadnutý (čiastočný) rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, odvolanie odporcu 1/ odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Proti svojmu rozhodnutiu pripustil dovolanie, lebo podľa jeho názoru ide v danom prípade o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v otázkach: 1/ či odporkyňa 2/ je v spore pasívne legitimovaná na plnenie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv navrhovateľov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z.z., ak nárok navrhovateľov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z.z., 2/ či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 v spojení s rozhodovacou činnosťou SD. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že pojem "škoda" v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. nesubsumuje v sebe (rozsah náhrady škody vymedzený v § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona) aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a že táto náhrada nie je predmetom poisteného krytia v zmysle podmienok citovaného zákona. Pojmy vymedzené v § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. sú pojmami zhodnými, ktorých podmienky sú uvedené v § 442 až § 449a Občianskeho zákonníka. Podmienky vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako nároku, ku ktorému došlo zásahom do osobnostných práv fyzických osôb sú uvedené v Prvej časti, Druhej hlavy Občianskeho zákonníka, kým podmienky (a pojmy) nároku na náhradu škody sú upravené v Šiestej časti, Druhej hlavy Občianskeho zákonníka. Výkladom pojmov (logickým a gramatickým) uvedených v zákone č. 381/2001 Z.z. vo vzťahu k podmienkam uvedeným v § 1, § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1, ako aj ďalších ustanovení citovaného zákona, v porovnaní s pojmami nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vymedzenými v Občianskom zákonníku, dospel k záveru, že účelom zákonodarcu pri stanovení právnej úpravy rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona nebolo zaradiť aj nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy, inak ktorého podmienky sú uvedené v § 11 a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak by aj pojmy používané v smernici (osobná ujma a škoda na majetku) používané tiež ako "ujma" alebo "škoda" sa považovali aj za ujmy v sfére pozostalých, ktoré podľa nášho právneho poriadku možno subsumovať pod nároky uvedené v § 11 a 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z obsahu zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že o takúto rozširujúcu transpozíciu smernice Európskej únie do nášho právneho poriadku (zákona č. 381/2001 Z.z.) sa nejedná. Takýto úmysel zákonodarcu pri schvaľovaní podmienok zákona č. 381/2001 Z.z. (a uvedených dôvodov nároku na náhradu škody) zrejme nebol, vychádzajúc napr. aj z toho, že doposiaľ nebolo novelizované napr. ust. § 444 Občianskeho zákonníka. Podľa odvolacieho súdu je potrebné vychádzať z toho, že zákon č. 381/2001 Z.z. je zákonom *lex specialis*, ktorým sa osobitne upravujú podmienky povinného zmluvného poistenia povinnosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poistná zmluva z 9. decembra 2007 uzavretá medzi odporcom 2/ ako poistovateľom a odporcom 1/ ako poistníkom bola uzatvorená len na základe podmienok zákona č. 381/2001 Z.z. Pri výklade aplikácie zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno vychádzať z účelu a zmyslu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009, ak by aj jej účelom bolo odškodnenie "akejkolvek ujmy", teda aj možnosti odškodnenia podľa smernice požadovanej (aj) náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých, ak zákonodarca pri schvaľovaní zákona č. 381/2001 Z.z. (jeho obsahových podmienok) na všetky podmienky smernice neprihliadal. Podľa názoru odvolacieho súdu priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako nároku "na náhradu škody" v zmysle smernice, by bolo možné len vykonaním novely zákona č. 381/2001 Z.z. (v časti rozsahu poistenia zodpovednosti), prípadne novelou ustanovení Občianskeho zákonníka v častiach o náhrade škody. Zároveň uviedol, že navrhovatelia podľa vnútroštátneho práva majú možnosť domáhať svojho práva na súde (podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR), ako nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, z dôvodov uplatnených v návrhu si navrhovatelia môžu v občiansko-súdnom konaní uplatniť tento nárok na náhradu nemajetkovej ujmy proti tomu, kto do ich osobnostného práva (práva na súkromný a rodinný život) zasiahol. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch potvrdil,

odvolanie odporcu 1/ proti rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým zamietol návrh navrhovateľov voči odporkyni 2/, podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali navrhovatelia dovolanie a žiadali, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa tak, že určí, že nárok navrhovateľov voči odporkyni 2/ je čo do právneho základu opodstatnený, alebo aby zrušil rozsudky súdov nižších stupňov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň žiadali dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a SD predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovali v podanom dovolaní. Namietali, že konanie je postihnuté vadami podľa § 237 písm. f/ a písm. g/ O.s.p. K odňatiu ich možnosti konať pred súdmi došlo tým, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu, ktorý sa s jeho odôvodnením stotožnil, nerešpektuje základné právne premisy, je arbitrárne, keďže si všeobecne záväzné právne predpisy vykladá v priamom rozpore s ich výslovným znením a inkorporuje v sebe prvok prekvapivosti a nepredvídateľnosti vzhľadom na zaužívanú súdnu prax (rozsah poistenia záväzne stanovený zákonom č. 381/2001 Z.z.) a teda naruša princíp právnej istoty právneho štátu. Ďalej vytýkali odvolaciemu súdu nesprávny postup, keď nevyhovel ich návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. za účelom požiadania SD o rozhodnutie o predbežných otázkach, tak ako boli formulované pred súdom prvého stupňa ako aj odvolacím súdom. V rozsahu výkladu práva Európskeho spoločenstva je zákonným sudcom vo veci začatej pred vnútroštátnym sídlom nielen sudca určený rozvrhom práce podľa osobitných predpisov, ale aj komunitárny sudca, jeho povinnosť rozhodnúť o otázkach interpretácie komunitárneho práva je súčasne aj jeho oprávnením, ktoré nemožno obísť. Ak sa v spore v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Podľa dovolateľov kľúčovým pre posúdenie predmetnej otázky zásadného právneho významu (1) je posúdenie vzájomného vzťahu pojmu nemajetková ujma, resp. ujma vo všeobecnosti a pojmu škoda. Nesúhlasili s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého medzi týmito pojmami nie je pojmová blízkosť aj s ohľadom na ich systematické zaradenie a gramaticky a logický výklad a odlišný obsah. Tento názor je nesprávny, neberúci do úvahy existujúce pramene európskeho práva, rozhodovacia činnosť SD ani závery právnej vedy. Poukázali na to, že zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transpozície tzv. 5 motorových smerníc upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, a to: 1/ smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (ďalej len „Prvá motorová smernica“), 2/ smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 (ďalej len „Druhá motorová smernica“), 3/ smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 (ďalej len „Tretia motorová smernica“), všetky v znení 4/ smernice 2000/26/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. mája 2000 o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS [Štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel (ďalej len „Štvrtá motorová smernica“)], a 5/ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/EHS a 90/232/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (ďalej len „Piata motorová smernica“). Tieto smernice boli účinné ku dňu dopravnej nehody, ktorá zakladá nárok navrhovateľov na náhradu škody. V súčasnosti je od 27. októbra 2009 účinná smernica európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenie povinností z poistenia tejto zodpovednosti (ďalej len „smernica 2009/103/ES“), ktorá nahradila všetky vyššie uvedené smernice a v podstate prevzala ich dovtedajšie znenie do jedného súhrnného predpisu. Podľa dovolateľov všetky citované smernice jednoznačne zahŕňajú tak ujmu ako aj škodu, mysliac tým tak nemajetkovú ujmu, resp. osobnú ujmu ako aj všetky druhy škôd tak ako ich pozná slovenský právny poriadok. V zmysle uvedeného je vo vzťahu k zneniu slovenského implementačného právneho predpisu potrebné pristúpiť k výkladu, ktorý bude akceptovať „akékoľvek ujmy alebo škody“ ako kryté povinným zmluvným poistením. Poukázali na článok 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), v zmysle ktorého, ak smernica obsahuje určité ustanovenia vyjadrujúce jej cieľ, každý členský štát je povinný smernicu do tohto cieľa implementovať a na členský štát sa ponecháva len voľba foriem a metód takejto implementácie. V tomto smere treba

vychádzať z predpokladu, že aj slovenský zákonodarca pri tvorbe zákona musel vychádzať zo znenia týchto smerníc, a že jeho úmyslom bolo implementovať smernice v ich celosti a vo všetkých ich častiach. Doslovné znenie slovenského právneho predpisu je potrebné ho vykladať eurokonformným spôsobom v súlade s citovanými smernicami a ich tzv. nepriamym účinkom, ktorým sa rozumie povinnosť vnútroštátnych súdov a iných orgánov verejnej moci aplikujúcich právo Únie vykladať vnútroštátne právo v súlade so znením a cieľom smernice. V ďalšej časti dovolania poukázali na viaceré rozsudky SD, v ktorých bol formulovaný princíp nepriameho účinku smerníc ES [rozsudok v prípade Von Colson č. 14/83 z 10. apríla 1984, rozsudok zo 4. júla 2006 Konstantinos Adeneler a iní v ELOG (C-212/04)]. Podľa názoru dovolateľov, ak má slovenský vnútroštátny súd podať adekvátny výklad slovenského právneho predpisu, ktorý je výsledkom transpozície smerníc, je nevyhnutné, aby podrobne skúmal aj znenie samotných smerníc a zvlášť v nich vyjadrené ciele a ich účel. Vyššie citované smernice jednoznačne zahŕňajú tak ujmu ako aj škodu, mysliac tým tak nemajetkovú, resp. osobnú ujmu, ako aj všetky druhy škôd tak, ako ich pozná slovenský právny poriadok. Pripustením takéhoto záveru je preto potrebné aj vo vzťahu k zneniu slovenského implementačného právneho predpisu pristúpiť k výkladu, ktorý bude akceptovať „akékoľvek ujmy alebo škody“, ako kryté povinným zmluvným poistením. Lepšie pochopenie a interpretácie cieľov citovaných smerníc umožní rozhodovacia činnosť SD, medzi najdôležitejšie možno zaradiť rozsudky vo veciach Ruiz Bernáldes (rozsudok z 28. marca 1996, C-129/94), Ferreira (rozsudok zo 14. septembra 2000, C-348/98), Candolin (rozsudok z 30. júna 2005, C-537/03), Farrel (rozsudok z 19. apríla 2007, C-356/05) a Carvalho (rozsudok zo 17. marca 2011, C-484/09). Dovolatelia pre pochopenie skutočného významu smerníc a všeobecne prameňov európskeho práva pre jazykovú rozmanitosť členských štátov považujú za dôležité aj porovnanie rôznych jazykových verzií dotknutého prameňa európskeho práva, na ktorom je založený teleologický výklad aj v zmysle judikatúry SD, ako jeden zo základných spôsobov postupu vnútroštátnych súdov pri aplikácii prameňov európskeho práva. V danom prípade možno za vzor zobrať anglickú jazykovú verziu smernice 2009/103/ES, kde v preklade pojem preložený ako „osobné ujmy“ je v anglicky hovoriacich krajinách chápaný s významom ujmy na tele, psychike a v emočnej sfére poškodeného. Významným prameňom práva pre riešenie uvedenej otázky podľa dovolateľov sú tzv. „Princípy európskeho deliktuálneho práva (ďalej len „Princípy“), prijaté v roku 2005 Európskou skupinou pre deliktuálne právo, členmi ktorej sú významní predstavitelia právnej vedy z celého sveta. V zmysle Princípov (článku 10:301 ods. 3) je nemajetková ujma výslovne chápaná ako ujma (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia, teda v kontexte zákona č. 381/2001 Z.z. ako súčasť škody na zdraví. Vzhľadom na uvedené dovolatelia zastávali názor, že vo svetle uvedených prameňov európskeho práva, rozhodnutí Súdneho dvora, ako aj Princípov európskeho deliktuálneho práva je zrejmé, že výklad pojmov škoda, či ujma tak, ako sú použité v Prvej až Piatej motorovej smernici, v smernici 2009/103/ES, ako aj v zákone č. 301/2001 Z.z. zahŕňa aj nemajetkovú ujmu pozostalých po obeti dopravnej nehody, preto je odôvodnený priamy nárok pozostalých proti poisťovni - odporkyni 2/. V podaní z 28. októbra 2013 navrhovatelia - dovolatelia poukázali na rozsudok SD C-22/12 vo veci Katarína Haasová proti Rastislavovi Petríkovi a Blanke Holingovej, ktorý podľa ich názoru môže mať podstatný vplyv na predmetné konanie. SD v uvedenej veci odpovedal na prejudiciálnu otázku Krajského súdu v Prešove tak, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že predmetná smernica jednoznačne zakotvuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy osôb pozostalých po obetiach dopravnej nehody, a teda tieto osoby sa môžu domáhať nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priamo od poisťovateľa podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Poukázali v podrobnostiach na body 46, 47, 49, 50, 54 a 55 citovaného rozsudku, ktoré považujú za významné pre rozhodnutie danej veci.

Odporca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že súhlasí s dôvodmi dovolania navrhovateľov. Poukázal na to, že rozsah škôd, ktoré sa nahrádzajú poškodeným pri dopravných nehodách, je stanovený vnútroštátnym právom (nie poisťnou zmluvou) a rozsah krytia náhrady týchto škôd je jasne a jednoznačne určený komunitárnym právom (nie poisťnou zmluvou, ani vnútroštátnou právnou úpravou, ak je v rozpore s právom Európskej únie). V súlade s bodom 22 úvodných ustanovení smernice 2009/103/ES, osobnú ujmu a škodu na majetku, ktorú utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní

užívateľa cesty, ktorí sú obvyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné zmluvné poistenie vozidla účastného na nehode, kde majú nárok na odškodnenie podľa vnútroštátneho občianskeho práva. Pojem poškodený je pritom v čl. 1 ods. 2 uvedenej smernice definovaný ako akákoľvek osoba oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Poukázal na záväznosť smerníc podľa čl. 288 ZFEÚ pre členské štáty, ktorým je určená, vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Preto akékoľvek znenie slovenského právneho predpisu je potrebné vykladať eurokonformným spôsobom v súlade s cieľom implementovaných smerníc. Z rozhodovacej činnosti SD je zrejma povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby zodpovednosť na škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Vnútroštátna úprava, ktorá vylučuje nárok na nemajetkovú ujmu zo systému povinného poistenia je v rozpore s právom Európskej únie. Z uvedených skutočností je zrejme, že keď je vodič motorového vozidla zaviazaný podľa vnútroštátneho práva nahradiť akúkoľvek škodu, teda i nemajetkovú ujmu pozostalým z titulu ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, táto je krytá povinným zmluvným poistením. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý čiastočný rozsudok zrušiť spolu s rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporkyňa 2/ sa k dovolaniu navrhovateľov nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

Pred rozhodnutím vo veci samej dovolací súd skúmal najskôr, či je dôvodný návrh dovolateľov na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada SD o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci je povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa čl. 267 ZFEÚ SD o vydanie o predbežnej (prejudiciálnej otázke). Podľa tohto ustanovenia SD má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr EÚ. Túto povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke nemožno vykladať absolútne, t.j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke v zmysle čl. 267 ZFEÚ. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania. Zákon č. 381/2001 Z.z. je síce výsledkom transpozície tzv. 5 motorových smerníc upravujúcich oblasť poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z určujúceho hľadiska v danej veci išlo ale zo strany súdov nižších stupňov o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov (zákona č. 381/2001 Z.z. a Občianskeho zákonníka). SD v rámci výkonu svojej právomoci v rozsudku z 24. októbra 2013 sp. zn. C-22/12 nevyslovil nesprávnu implementáciu tzv. motorových smerníc do právneho poriadku Slovenskej republiky, ani nekonštatoval, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. a § 11 a nasl., ďalej § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka sú v rozpore s právom EÚ (konkrétne so smernicami, ktoré boli transponované do zákona č. 381/2001 Z.z. v znení zákona č. 110/2007 Z.z. Ak sa súkromné právo členského štátu neprieči právu EÚ, je oprávnený na jeho výklad vnútroštátny súd, ktorý vychádza z platnej právnej úpravy, t.j. v danej veci zo zákona č. 381/2001 Z.z. a Občianskeho zákonníka. Dovolací súd vzhľadom na to nedôvodný návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. zamietol.

V ďalšom dovolací súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či navrhovateľmi podané dovolanie smeruje proti rozsudku, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V preskúmvanej veci odvolací súd samostatným výrokom svojho rozsudku založil prípustnosť dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, dovolateľ je oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania môže byť len správnosť riešenia uvedenej právnej otázky.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva pritom povinnosť dovolacieho súdu prihliadať vždy (aj bez osobitnej námietky dovolateľa) na procesné vady konania uvedené v § 237 O.s.p. a tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Túto povinnosť má teda dovolací súd aj v konaní o dovolaní, prípustnosť ktorého bola založená výrokom odvolacieho súdu podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

Navrhovatelia vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. nenamietali a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolatelia tvrdia, že postupom súdov im bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožňuje realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa dovolateľov došlo v konaní k odňatiu ich možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu, ktorý sa s jeho odôvodnením stotožnil, absolútne nerešpektujú základné právne premisy, je arbitrárne, keďže si všeobecne záväzné právne predpisy vykladá v priamom rozpore s ich výslovným znením a inkorporuje v sebe prvok prekvapivosti a nepredvídateľnosti, keďže sa vymyká zo zaužívanej súdnej praxe (rozsah poistenia záväzne stanovený zákonom č. 381/2001 Z.z.) a naruša princíp právnej istoty.

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane - súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa ani prekvapujúce, ani nečakané. Navrhovatelia mohli očakávať a predvídať, ako rozhodne odvolací súd. Postupom súdov preto nedošlo namietanej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Obsah dovolania nasvedčuje tomu, že dovolatelia namietajú i nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čo malo za následok jeho nepreskúmateľnosť. Najvyšší súd k tomu uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje už dávnejšie nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

V danom prípade obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety stanoviska a týka sa výlučne len takých ojedinelých

případov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad môže ísť v praxi vtedy, keď dôsledky nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia majú najvyšší stupeň intenzity, napríklad preto, že rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo že sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“; samo neúplné odôvodnenie ale vadou takej intenzity nie je.

Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v primeranom rozsahu uvádza skutkový stav, ktorý súd považoval za rozhodujúci, stanoviská oboch procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Dovolací súd pripomína, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Za vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. vo všeobecnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

Dovolatelia namietajú, že konanie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p., nakoľko vo veci rozhodol súd nesprávne obsadený, pretože podľa ich názoru sa na rozhodovaní mali podieľať prostredníctvom inštitútu predbežnej otázky a následného výkladu normy európskeho práva sudcovia SD. K takto odôvodnenej námietke dovolací súd dodáva, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu, by bolo možné v prípade, ak by bol daný dôvod na prerušenie súdneho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V prejednávanom prípade, či už odvolací ale aj dovolací súd dospeli k opačnému záveru, teda, že nie sú dané dôvody pre prerušenie konania a výklad normy európskeho práva sudcami SD, preto ani takáto argumentácia dovolateľov vadu konania podľa § 237 písm. g/ O.s.p. nezakladá.

Dovolací súd nezistil, že by konanie bolo postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); námietku dovolateľov v súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozhodnutí súdov dovolací posúdil ako neopodstatnenú (viď vyššie).

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v oboch pripustených dovolaciach otázkach spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ako už vyššie bolo uvedené, prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 3 O.s.p., a v takom prípade je dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke (príp. otázkach), pre ktorú bolo dovolanie pripustené (pozn.: vo vzťahu k dovolaniu pripustenému dovolacím súdom podľa § 238 ods. 3 O.s.p. sa uvedené ako principiálny, konštantný a nemenný prístup dovolacieho súdu jednotne aplikuje všetkými senátmi najvyššieho súdu v ich doterajšej rozhodovacej praxi - viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu z 25. marca 2009 sp. zn. 1 Cdo 216/2009, 31. januára 2013 sp. zn. 2 Cdo 173/2012, 26. januára 2012 sp. zn. 3 Cdo 219/2011, 25. januára 2012 sp. zn. 4 Cdo 28/2011, 29. apríla 2010 sp. zn. 5 Cdo 171/2009, 23. mája 2012 sp. zn. 6 Cdo 115/2011 a napokon z 28. mája 2012 sp. zn. 7 Cdo 117/2011). Vzhľadom na to sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať žiadnymi skutkovými otázkami (na ich riešenie nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami - viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.), ale ani tými právnymi otázkami, so zreteľom na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

I. Prvou otázkou zásadného právneho významu, ktorú odvolací súd nastolil v napadnutom rozhodnutí je, „či odporkyňa 2/ je v spore pasívne legitimovaná na plnenie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv navrhovateľov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z.z.“.

Odvolací súd pri posudzovaní otázky pasívnej legitimácie odporkyne 2/ vychádzal z názoru totožného so súdom prvého stupňa, že pojem škoda v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. nesubsumuje v sebe aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a že táto náhrada nie je

predmetom poistného krytia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona, z ktorého dôvodu odporkyňa 2/ nie je v konaní pasívne legitimovaná.

Otázka pasívnej legitimácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka za zásah do ich osobnostných práv pozostalých spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode a jej krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. už bola v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu riešená, a to uznesením z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitimácie poisťovne s poukazom na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Dovolaací súd v posudzovanej veci nezistil dôvody na odklon od názoru vysloveného najvyšším súdom vo vyššie uvedenom rozhodnutí, ktorý považuje za opodstatnený aj v prejednávanej veci.

Predpokladom pre vyriešenie otázky pasívnej legitimácie odporkyne 2/ je posúdenie správnosti výkladu § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. odvolacím súdom, podľa ktorého povinnosť odporkyne 2/ na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Predmetom úpravy zákona č. 381/2001 Z.z. (lex specialis) je povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; takto určenému predmetu zodpovedá aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (vzťahuje sa na každého, kto zodpovedá za škodu § 1) a vymedzenie rozsahu poistného krytia (§ 4).

Vzťah tohto zákona k všeobecnej právnej úprave, ktorou je Občiansky zákonník vymedzuje § 1 ods. 2 nasledovne: „Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy“. V poznámke k tejto úprave zákon odkazuje na Občiansky zákonník a zákon o poisťovníctve. To znamená, že ak zákon č. 381/2001 Z.z. neustanovuje inak, treba aplikovať osobitné predpisy, za ktoré v prípade poistenia treba považovať ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 788 a nasl.), prípadne ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak § 788 OZ neustanovuje inak.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu: a/ škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a/, b/ a d/, ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a/ alebo písm. b/, alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d/ ušlého zisku.

Citované ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že pod písm. a/ až d/ tohto ustanovenia obsahuje taxatívny výpočet prípadov, na ktoré sa vzťahuje poistné krytie a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje (okrem prípadu uvedeného pod písmenom c/), zhodné s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 442 a nasl.). Z takto vymedzeného rozsahu poistného krytia je zrejmé, že rozlišuje vecnú škodu, ktorá je v Občianskom zákonníku upravená v § 443 a škodu na zdraví, ktorú upravujú ustanovenia § 444 - § 449a Občianskeho zákonníka. V dôvodovej správe k zákonu č. 381/2001 Z.z. sa výslovne uvádza že: „Rozsah poistenia zodpovedností je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia“.

Poistený má podľa § 4 ods. 2 písm. a/ tohto zákona právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náhradu nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (§ 15 zákona č. 381/2001 Z.z.).

Zákon č. 381/2001 Z.z. a ani Občiansky zákonník pojem škody nedefinuje, hoci pokiaľ ide o skutočnú

škodu a o ušlý zisk, bežne tieto pojmy na rôznych miestach používa. Uvedené je tak prenechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tie celkom zhodne za škodu v zmysle občianskeho práva považujú každú majetkovú (materiálnu - hmotnú) ujmu (stratu), ktorú možno objektívne vyjadriť (vyčísliť) všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi (viď R 55/1971). Občiansky zákonník nezahrňuje pod pojem škody i nemajetkovú (imateriálnu - nehmotnú - ideálnu) ujmu, táto sa ale podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne stanovených v § 444. Ak dôjde ku škode, resp. z teoretického hľadiska presnejšie k ujme na zdraví či živote, t.j. na osobnostných (imateriálnych, nemajetkových, nehmotných) statkoch, vzniká poškodenému taxatívne vymedzený komplex práv na ich náhradu, resp. na ich zmiernenie. Tento komplex práv, ktorými sa odškodňuje tak vzniknutá majetková ujma, ako i vzniknuté určité stanovené druhy nemajetkovej ujmy, sa spravuje zvláštnym právnym režimom podľa § 444 až 449 a Občianskeho zákonníka.

Pri ujme na zdraví ide v prvom rade o právo na náhradu za stratu na zárobku, a to jednak po dobu pracovnej neschopnosti či pri invalidite a právo na stratu na dôchodku, ako i o právo na náhradu účelných nákladov spojených s liečením. V prípade smrti poškodeného ide o právo na náhradu nákladov pohrebu ako i o náhradu nákladov na výživu pozostalých. V rámci náhrady škody, resp. ujmy na zdraví Občiansky zákonník priznáva na základe výslovnej úpravy § 444 poškodenému navyše právo na jednorazové peňažné odškodnenie - resp. právo na primerané zmiernenie alebo zadost'učinenie (satisfakciu) za vzniknutú nemajetkovú ujmu. Táto nemajetková ujma spočíva podľa platného slovenského práva jednak vo vytrpených bolestiach, jednak v s'razení spoločenského uplatnenia [tieto nároky sú podrobnejšie upravené v osobitných všeobecne záväzných právnych predpisoch (zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z., zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a s'razení spoločenského uplatnenia)]. V týchto prípadoch ani nejde o ekvivalent takto vzniknutých nemajetkových ujem, lebo tie nemožno ako majetkovú ujmu - škodu - presne vyčísliť, jedná sa iba o ich zmiernenie formou poskytnutia určitej peňažnej čiastky (materiálnej satisfakcie), ktorá neplní funkciu náhrady vzniknutej nemajetkovej ujmy, ale funkciu iba jej určitého primeraného zmiernenia.

Podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením a podľa ods. 2 pri usmrtení primerané náklady spojené s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené pohrebným poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení. Vzhľadom na skutočnosť, že pojem „náklady“ v súvislosti so škodou na zdraví, resp. pri usmrtení, právny poriadok pozná a používa ho vo význame, ktorý uvádza § 449 Občianskeho zákonníka, podľa názoru dovolacieho súdu nie je možné pojem „náklady pri usmrtení“ vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Doterajšia právna prax, ale aj právna teória a ani samotné znenie zákona, nikdy neoznačovali „nemajetkovú ujmu pozostalých slovným spojením „náklady spojené s úmrtím“. Takýto extenzívny výklad by bol v priamom rozpore s gramatickým významom použitého slovného spojenia. Pojem „náklady spojené s pohrebom resp. s liečením“ má svoj konkrétny legislatívny obsah a pod pojmom „náklady“ treba rozumieť určitú kompenzáciu výdavkov, ktoré poškodený, resp. pozostalí po poškodení, vynaložili v súvislosti s pohrebom, resp. liečením. So zreteľom na uvedené možno dospieť k záveru že pod nákladmi pri usmrtení je potrebné rozumieť primerané náklady spojené s pohrebom, prípadne iné výdavky, ktoré boli v súvislosti s usmrtením poškodeného preukázateľne vynaložené v zmysle § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka, príp. aj náklady spojené s liečením podľa predchádzajúceho odseku. Uvedené nároky sú v plnom rozsahu kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako súčasť náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

Pri aplikácii § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. nestačí vychádzať len zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale ho treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky; platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Tiež v § 2 písm. g/ zákona č. 381/2001 Z.z. sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákona. Obdobne aj v § 2 písm. i/ tohto zákona sa poistnou udalosťou rozumie vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu (nie nemajetkovú ujmu). So zreteľom na uvedené zákonné ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho

zákonníka.

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poukázať na pojmovú obsahovú odlišnosť inštitútov zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do osobnostných práv v slovenskom vnútroštátnom práve. Zodpovednosť za škodu je upravená v Šiestej časti Občianskeho zákonníka s názvom „Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie“ a zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je upravená v Prvej časti Občianskeho zákonníka s názvom „Všeobecné ustanovenia“ a je konštruovaná podstatne odlišným spôsobom ako zodpovednosť za škodu. Pokiaľ ide o zodpovednosť za škodu, táto je založená na subjektívnom princípe, pričom zavinenie sa prezumuje. Osobitne však v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov v §§ 427 až 431 Občianskeho zákonníka stanovuje zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla založenú na objektívnom princípe. Právo na náhradu škody v rámci úpravy zodpovednosti za škodu patrí fyzickým ako aj právnickým osobám. Spôsob a rozsah náhrady škody upravuje Občiansky zákonník v §§ 442 až 449a, pričom predpokladá náhradu škody spôsobenú na veciach, resp. majetkových právach (vecná škoda) alebo náhradu škody na zdraví. Škoda sa uhrádza v zásade v peniazoch alebo uvedením do predošlého stavu, vznik škody a jej rozsah musí byť vždy preukázaný poškodeným.

Predmetom ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Podľa slovenskej právnej teórie právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce. Na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu, pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom nestanovuje zákon žiadne medze a uplatňuje sa široká miera voľnej úvahy. Odlišnosť oboch inštitútov potvrdzuje aj samotné znenie § 16 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak niekto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí inému škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovenia tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť (dá sa len predpokladať), výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčísliť a teda ani preukázať.

Bezprostredne s otázkou pasívnej legitimácie odporkyne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka zo zmluvného zákonného poistenia nepochybne súvisí posúdenie rozsahu poistného krytia podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. So zreteľom na vyššie uvedené, odvolací súd správne ustálil, že do pojmu náhrady škody a nákladov pri usmrtení v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody. Povinnosť žalovanej 2/ na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a teda odporkyňa 2/ nie je v konaní o tomto nároku pasívne legitimovaná. So zreteľom na uvedené súdy nižších stupňov správne posúdili v danej veci nedostatok pasívnej legitimácie odporkyne 2/ pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.

Dovolací súd za správny považuje aj záver odvolacieho súdu, že pri nárokoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k odporkyni 2/ - poisťovni- nie je splnené.

Pokiaľ ide o prvú dovolaciu otázku (I), dovolací súd zároveň poukazuje na závery rozsudku najvyššieho súdu z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009, v ktorom dovolací súd podal výklad ustanovenia § 4 zákona č. 381/2001 Z.z., z ktorého vyplýva, že predmetné zmluvné poistenie kryje nároky explicitne uvedené v citovanom ustanovení § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Posudzoval otázku pasívnej legitimácie žalovanej poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. so záverom, že pasívna legitimácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z.z. nie je daná.

Dovolací súd nevzhľadal dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí SD rozsudkom C-22/12 vo veci Katarína Hassová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke

Holingovej. Právna veta tohto rozsudku jednoznačne konštatuje, že „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (ďalej len „Prvá smernica“), článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 (ďalej len „Druhá smernica“) a článok 1 prvý oddiel tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 (ďalej len „Tretia smernica“) sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“.

SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode ale nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.

II. Pre prípad, že dovolací súd dôjde k záveru, že nárok navrhovateľom nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z.z., odvolací súd za ďalšiu otázku zásadného významu považoval otázku 2/ „či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 v spojení s rozhodovacou činnosťou SD“.

Súdy v danej veci vychádzali z názoru, že smernice upravujúce povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - tzv. motorové smernice (v súčasnosti platná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/RS zo 16.09.2009) nemajú priamy účinok vo vzťahu medzi jednotlivcami - súkromnoprávnymi subjektmi, ktorý možno preklenúť eurkonformným výkladom iba v prípade potreby interpretácie vnútroštátneho právneho predpisu (čo však nebol daný prípad), pričom zo samotnej podstaty smerníc vyplýva, že nikdy nemôžu mať priamy horizontálny účinok medzi jednotlivcami (tento môže mať len vo vzťahu k členskému štátu, prípadne k subjektu konajúcemu v jeho mene).

Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva Spoločenstva. Smernica ako jeden z prameňov práva Európskej únie (EÚ) je definovaná v čl. 288 ZFEÚ ako záväzná pre každý štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, ktoré si potom môžu vybrať spôsob vykonania tohto cieľa na vnútroštátnej úrovni, čo znamená, že smernica nie je právne perfektná a jej vykonanie si vyžaduje transpozíciu na vnútroštátnej úrovni.

V zásade sa rozlišujú dva druhy účinku (aplikácie) smerníc, a to priamy účinok, na základe ktorého vznikajú subjektom práva a povinnosti, a nepriamy účinok, ktorý spočíva v možnosti účastníka žiadať, aby v konkrétnom prípade súd uplatnil tzv. eurokonformný výklad vnútroštátneho práva v súlade s ustanovením smernice.

Judikatúra SD postupne skontretizovala podmienky, za splnenia ktorých sa možno domáhať priameho účinku smernice, a to: a/ márne uplynutie lehoty na transpozíciu smernice, b/ žiadna alebo nesprávna implementácia smernice (transponovaná neskoro, nesprávne alebo neúplne), c/ dostatočná jasnosť smernice, tak aby umožnila bezprostrednú aplikáciu; ustanovenia smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre členský štát sú dostatočne jasné, presné (určité) a nepodmienené, d/ nepodmienený vznik práva vyplývajúceho zo smernice, ktorý si na vyvolanie právnych účinkov

nevyžaduje prijatie ďalšieho právneho aktu, e/ priamy účinok nesmie založiť povinnosti jednotlivcom, ako aj právnickej osobe. To znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny priamy účinok v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektami, ani obrátený vertikálny priamy účinok použitý verejným subjektom voči súkromnoprávnemu subjektu. SD priznáva možnosť dovolávať sa priameho účinku smernice pred vnútroštátnym súdom vo vzťahu k štátnemu orgánu v prípade, ak štát smernicu neimplementuje riadnym spôsobom alebo ju neimplementuje vôbec. Ak členský štát nesplní svoju povinnosť vyplývajúcu zo smernice, nemôže byť upreté právo jednotlivca dovolávať sa v takom prípade priamo tejto smernice, ak ide o jeho vzťah k členskému štátu.

Priamy účinok (priama aplikácia) ustanovení smernice prichádza do úvahy len subsidiárne, ak eurokonformný výklad problematického vnútroštátneho ustanovenia nie je možný. Jednotlivci (súkromnoprávne subjekty) sa teda môžu v konaniach proti členskému štátu priamo odvolávať na ustanovenia smernice výnimočne len vtedy, ak je eurokonformný výklad vnútroštátneho práva vylúčený napr. z dôvodu, že členský štát neprijal včas opatrenia potrebné na vykonanie smernice, alebo prijal opatrenia, ktoré sú s ňou v rozpore, alebo ak vnútroštátne transpozičné ustanovenia nie sú aplikované v súlade s výsledkom smernice.

Aj v prípade splnenia podmienok pre priamy účinok smernice, je však priamy účinok smernice vylúčený, ak ide o tzv. horizontálny priamy účinok smernice, kedy by mal byť priamy účinok smernice uplatnený v spore medzi jednotlivcami. Touto otázkou sa SD zaoberal v zásadnom rozhodnutí Marshall 152/84, v ktorom judikoval, že „smernica nemôže priamo zakladať práva a povinnosti jednotlivcom a ustanovení smernice sa nemôže dovolávať jednotlivec v spore proti jednotlivcovi“. Ide o stabilizovanú rozhodovaciu prax SD, čo potvrdzuje aj nasledujúca právna veta „z ustálenej judikatúry vyplýva, že smernica nemôže zakladať povinnosť jednotlivcovi, takže sa na smernicu ako takú voči nemu nemožno odvolávať. Z toho vyplýva, že sa nemôže, hoci aj jasne, presné a bezpodmienečné ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti, ako také použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci“.

Je zrejmé, že otázka zahrnutia práva pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy do povinného zmluvného poistenia sa týka práv a povinností súkromných subjektov (poistníkov, poistených, poškodených a poisťovní) v právnom vzťahu povinného zmluvného poistenia. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že priamy účinok (čl. 1 ods. 1 druhej smernice, resp. čl. 3 štvrtý pododsek) smernice č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ktorá nahradila prvú smernicu, druhú smernicu a tretiu smernicu, je vylúčený.

III. Z uvedeného vyplýva, že v dovolacom konaní v rámci, ktorý bol odvolacím súdom vymedzený nastolením tzv. dovolacích otázok, sa navrhovateľom nepodarilo spochybníť správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd so zreteľom na to dospel k záveru, že v dovolaní je neopodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Nakolko v dovolaní uplatnený dovolací dôvod nie je daný a neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., najvyšší súd dovolanie navrhovateľov podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní (procesne) úspešným odporcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešní účastníci dovolacieho konania nepodali v tomto konaní návrh na uloženie povinnosti nahradiť im trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), preto im dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.